

Ernek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvennyolcadik évfolyam.

40. szám.

Debrecen, 1928 október 6.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Mi theologusok.

— Barth. —

Minekünk, theologusoknak, ahogyan a nevünk is mutatja, az Istenről kell beszélnünk. Sőt nem is csak a nevünk útál erre. Hiszen talán csak mi velünk, theologusokkal szemben is szabad fölvetni azt az egyszerű kérdést, hogy mire is való a mi egész tevékenységünk. Mi értelme van a mi egész nagy nekikészülődésünknek és hivatali üzemünknek? Vajjon mit várnak mitőlünk az emberek, azok, akiknek *kell* az, amik mi vagyunk, — vagy legalábbis engedik azt érvényesülni? Vagy mire figyelmeztet bennünket a gúnyjuk és a megvetésük akkor, hogyha a belénk vetett várakozásukban csalódniok kell? Természetesen ne a leghamarább kezük ügyébe eső indokokat akarjuk tőlük hallani, — mintha bizony ők csak úgy egy-kettőre meg tudnák nekünk mondani, mit akarnak mitőlünk. Az indokok indokáról van itt szó: arról, hogy minekünk a körülünk levő és várakozásukat reánk irányító embereket *éppen ebben a várakozásukban* jobban meg kell értenünk, mint ahogyan ők önmagukat megérthetik.

Csakugyan úgy van: mi, mint theologusok a magunk létét csak abból az *alapból* tudjuk megérteni, amelyet a többi emberek éreznek a *maguk léte körül*. Ahhoz, hogy *fölelépítsék* a maguk létét mindazzal, ami ehhez hozzátartozik, nem szorulnak miránk. Ezt elintézik ők a mi tanácsaink nélkül is, mégpedig jobban, mint ahogyan mi gondolni szoktuk. Azonban túl a létükön és túl minden ezzel kapcsolatos kérdésen, ismernek egy nagy „*Mi? Mi célra? Honnan? Hová?*” kérdést — egy nagy *minuszjelet egy nagy zárójel előtt*, amely a zárójelbe foglalt és már felelettel ellátott kérdéseket megint csak kérdésekké teszi. A kérdéseknek erre a kérdésére nem tudnak az emberek megfelelni önmaguknak — és elég naivul fölteszik, hogy *mások pedig meg tudnak felelni*. Ezért kényeszeritenek ők bele minket ebbe a mi nevezetes theologusi külön-létünkbe, ezért állítanak föl minket templomi szószékeikre és tanári katedráikra, hogy mi Istenről, tehát a végső kérdésre való feleletről beszéljünk.

És ugyan miért nem igyekeznek ők ezzel a végső kérdéssel a *maguk erején* rendbejönni, mint ahogyan ezt minden más kérdéssel teszik? Miért jönnek vele mihozzánk, — holott már régesrégen tapasztalniok kellett, hogy mihozzánk nem lehet úgy jönni, ahogyan az ügyvédhez, vagy az orvoshoz megyen valaki; hogy mi erről a kérdéstről nem tudunk többet, mint amennyit ők maguk maguknak mondhatnak fölele? Miért jönnek mégis? Nyilván azt fejezik ki azzal, hogy ők valamiképen tudnak arról, hogy az ember erre a végső kérdésre a feleletet nem adhatja meg önmagának és hogyha az egyik ember ezzel a kérdéssel a másikhoz odamegyen, ez is semmiesetre sem annak a feleletnek a kedvéért történik, amelyet ez a másik talán megadhat.

De bárhogy álljon a dolog: minket, theologusokat azért mégis csak megkérdeznek. És most már érdemes közelebbről is megnézni, mi az, amiről megkérdeznek. Az *élethez* az embereknek nincs szükségük reánk, de a *meghaláshoz*, — amelynek árnyéka borul rá egyébként az egész életünkre — úgy látszik, mégis csak ránszorulnak. A történelem megy a maga útján minélkülünk, — de hogyha a látóhatárunkon fölmerülnek az *eschatologikus, a legvégső dolog*, (pedig a történelemnek melyik problémája az, amely ne ezeknek a végső dolgoknak feküdnék a küszöbén?), akkor nyilván elvárják tőlünk, hogy mi ott legyünk és mondjunk bevezetésül döntő súlyú szavakat. Magukról és mindarról, ami nekik lehetséges és szabad, türetnen tájékozottak; de arról a vékony fonálról, amelyen függ az emberélet ezen tájékozódásának egész hálózata, arról a csak beretvaélnyi mesgyéről az idő és az örökkévalóság között, amelyen néha egyszerre csak rajta találják magukat, miután már rég elfeledkeztek róla: *erről* — különös, de így van — mitőlünk akarnak szerezni fölvilágosítást!

A theologia problémája az emberi lét határain merül föl. ford. R. I.

Halál! A fájdalomnak egy egész tengere fekszik e szóban. Csak egyetlen egy szó — szintén mint amaz kéttagú — képes vigaszt csepegtetni beteg szívünkre s üdvöt nyújtani, s e szó: Isten. Andersen.

Egyház

Megnyitó beszéd.

A debreceni egyházmegye 1928 október 4-én tartott közgyűlésén mondta: **F. Varga Lajos**, esperes.

Nagytisztelendő és Múltóságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Nem óhajtom hosszasan igénybevenni nagybecsű figyelmét. Csak néhány szóban akarom elmondani azt, ami a szívemen fekszik.

Mindenekelőtt áldozunk néhány percet azok emlékének, akik már egy jobb világba költöztek közülünk. Lám, nincsen olyan természetű alkalom, mint a minő a mai is, hogy ne kellene emlékeznünk kisebb-nagyobb veszteségünkről, küzdő sorainkból egy-egy jellegzetesebb alaknak kidőléséről. Így van!... Mi élők: jövünk-megyünk. Jövünk az öröklétekből, megyünk az örökkévalóságba. Mult közgyűlésünk óta így ment el *Szell Kálmán*, magyar református egyházunk, közelebből tiszántúli egyházkerületünk egyik kiemelkedő, jellegzetes alakja, a nagyszalontai testvéregyházmegye 32 éven át volt esperese, konventi és zsinati tag, majd egyházkerületi tanácsbíró, a Ferencz József-rend lovagkeresztese, 53 évi buzgó és tevékeny közszolgálat után, nyugalombavonulásának 15-ik, életének 90-ik évében. Egyházunk szolgálatában nagy és szép munkatérten forgatta ama talentumokat, miket gyümölcsötetés végett bízott reá mennyei Atyánk.

Elköltözött az élők földéről *Magyar Lajos* derecskei nyugalmazott tanító atyánkfia is. A tisztes pályán átélte fáradalmai után elpihent végre ő is. Így szenderült végálmra *Fehér Imre* kabai tanító atyánkfia is, életének 64-ik, tanítóságának 38-ik évében. — Csöndesen, zajtalanul folydogált élete, mint erdei kis pataké, de mint emez a közeli virágok öntözgetésével s szomjának enyhítéssel, úgy ő is betöltte szép hivatását a gondozására bízott ifjú sarjadékink ápolásával, nevelésével.

Nagytisztelendő és Múltóságos Egyházmegyei Közgyűlés! Ne vegyünk búcsút eme jobb hazába tért atyánkfiaitól, anélkül, hogy megörökítenénk emléküket s részvétünkről értesítenénk hátramaradt szeretteiket.

Ők már pihennek. Megnyugodtak fáradalmaik után. Nekik már nem fáj semmi. De mi, még e földön élők, a fájó érzések egész tömegét hordjuk szíveinken, annyit, de annyit, hogy nincsen mérleg, amelynek egyik serpenyőjébe annyi nehezéket rakhatnánk, amely kiegyenlíthetné azoknak súlyát. Mindezt amaz apokaliptikus szörnynek, a fölöttünk átviharzott vértivornynak köszönhetjük. Beteggé tette ez a világ népeinek a lelkét. Beteggé épp úgy a kártevőket, mint a kárvallottakat. Beteggé a kártevőket, mert az a vérmes reményük, hogy majd Eldorádóvá válik földi életük, nem valósult meg. Munkanélküliség, nemzetgazdasági válságok egész sorozata, s az alattomos bolsevizmussal folytatott küzdelmeik tépdésik, nyugtalanítják, s egyiket-

másikat a visszafizető bosszútól felő, remegő rossz lelkiismeret mardossa. Beteggé tette, — oh hogyne, hogyne! — a kárvallottakat. Hiszen fölértékelhetetlen anyagi veszteségük mellett a csaták mezején elvérzett, vagy csonka-bénává lett szeretteikben ért szívbéli károkat kell nyögniök, s megrendítette, vagy egészen is elpusztította az isteni igazságszolgáltatásba vetett hitüket, a keresztyéni etikai világnézetet, látva, hogy „keresztyén“-nek nevezett s tartott nagy nemzetek, milyen lelketlenül tudnak elbánni keresztyén testvéreikkel!... Hát csoda-é, hogy beteg az én népem leánya?... Mikor a szörnyű zivatar elvonulása után 10 ezttendővel is a méregkeverést tartják legdisztigváltabb élethivatásuknak a világi kegyetlenek. Nem lenne beteg a kárvallottak egész nagy tömege, mikor látnia kell: milyen rút farizeusi játékot üznek „Népszövetség“ cégére alatt, isteni és emberi jogokkal?! A vexatórius gyomorbajt nem mindig csak fizikai hatások szülik. Még undorítóbb szimptomákkal van az összekötve, ha magasabb értékek és érdekek lábbal tiprásának látása okozza. Ez intonálja aztán a lázbeteg lelkek ama tektonikus moráját, amely ma zúgósítja füleinket. Am ezt halljuk is, nem is. Halljuk mi, akik átrezzük azt, hogy egy testnek, a Krisztus te-tének tagjai vagyunk, s akiknek fáj, ha csak egy tag szenved is. Hát mikor milliók és milliók sóhajtoznak, nyögnek a testi, lelki szenvedések jármai alatt!... Nem hallják azok a tülekedők, velős koncok után lihegve törtető, cégéres bűnöket habzsolók, akik könnyörtelenül tipornak le mindent, ami szent igaz s tiszta jó.

S ezt a lázbeteg világot akarták meggyógyítani a szemfényvesztők holmi Kellog-féle békeegyezménnyel!... Csupa merő kuruzslók!... Kiáltoztatják a Briandok, hogy: „Békesség...“, „Békesség...“, azért nincs s nem is lesz békesség a földön, míg ők, a békeegyezmények köpönyege alatt versengve gyártják az öldöklő szerszámokat s a béke olajágát hordozó Krisztus urunkat a limine elutasítják a békeokmányt aláíró palota fényes termeiből. Az egyedüli igaz, tiszta, világos, félremagyarázhatatlan békeokmány az, amelyet Urunk, a Jézus lobogtat állandóan a földi világok valamennyi nemzete felé, ezzel az egyetlen paragrafus-sal: „Úgy szeressétek egymást, ahogy én szeretlek titeket!“ Ezt a békeokmányt kell, nem aranytollal aláírni, hanem arany szívvvel magáévá tenni minden diplomátának s minden nemzet fiának, lányának, akkor nem zúgósítja füleinket tektonikus moraj, nem lesznek vulkanikus kitörések a szenvedő tömegek nyomorából, akkor nem zúgnak, zajonganak a népek milliói, megnyugosznak, békésen munkálkodva, kiki az ő kerítésein belől. És lakozik a farkas a báránnyal és a párduc a kecskefiúval fekszik, a borjú és az oroszlán kölyök és a kövér barom együtt lesznek és egy kis gyermek is örzi azokat. A tehén és medve legelnek és együtt fekszenek fiaik, az oroszlán, mint az ökör, szalmát eszik. És gyönyörködik a csecsszopó a vipérák lyukánál és a csecstől elválasztott a bazilikus lyuka felett terjengeti kezét. Nem ártnak és nem pusztítanak sehol, mert teljes léssen a

föld az Úr ismeretével, mint a vizek a tengert béborítják." (Ézsaiás XI. 6—9.)

E békeokmány szellemét kell nekünk terjesztgetnünk szerte, valahol járunk-kelünk, megfordulunk. Egyen-egyen, külön-külön ugyan vajmi gyöngé, gyarló tényezők vagyunk a nagy cél felé törekvésben, de lám, az égen tüdőklő nap sugarai is külön-külön vajmi gyöngék, hatástalanok. Nem képesek maguk megvilágosítani, fénybe borítani egyetlen sötét, alacsony viskót sem. De a pinceodúba csak egyetlenegy tévedjen be közülök, csirát hajtát ott s besurranó útján a tiszta atmoszférába törekvésre sarkalja az ott sinylődő növényt. Hát a nagy kombattáns összeségbe tömörülve, együttesen, micsoda fölséges hatásokat szülnek völgyön-halmon, hegyen-bércen, szárazon-tengeren!?

Az emberiség kollektív lelke epedve-epedekid az igazi béke után. S mi az eféle törekvésben, — bármily csekély tényezők legyünk is különben, — ha nem akarnánk kombattáns lenni, a világ-világosságának, az Úr Jézus Krisztusnak oldalán, méltók lehetnénk-e a keresztyén szép nevezetre? ... Döntse el ezt kiki önmagában.

Nagytisztelütü és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Az izzóan meleg nyár oda. Itt a lombhullató ősz. Jön reá a fagyaló tél. Utána várjuk a kies tavaszt, rügyfakasztó, bimbót nevelő, langy lehelle-tével... Nem jutnak-e a sárgulva hulló lombok sorsára eddig táplált édes reményeink a földi hatalmasságok lelketlenségei miatt? ... Nem dermednek-e meg egy szebb, jobb jövő után melegen ápolt szívünk vagyai, a világszerie tomboló gonoszság jeges viharzásai közben? ... Fog-e még reánk jönni egy olyan kikelet, amelyben a tiszta igazság fényes napja, az igazi édes megnyugvás s áldott békesség szindús, illatos virágait fakasztja hazánk, nemzetünk s az egyetemes emberiség számára? ...

A nagy célok valósulása Isten kezében: Biz-zunk Ő Benne! ...

Jó Atyánk Ő, ha fedd, ha dorgál, ha ostoroz is ...

Iskola

Az egyetem megnyitása.

A Tisza István tudományegyetem évmeinyitő ünnepélye szeptember 22-én volt. Az istentiszteleten Csikesz Sándor theol. professzor végezte a szószéki szolgálatot, most is — igen helyesen — ígérvetéssel. Az új rektor böles és körültekintő voltának bizonyosága, hogy ez alkalommal — először az egyetem fennállása óta — színültig megtelt a nagytemplom ünneplő közönséggel. Mondani sem kell, hogy ez nemcsak az ünneplőességet emelte, de az áhítatot is növelte.

Templom után a kollégium disztermében volt az egyetemi közgyűlés, melyet Verzár Frigyes lelépő rektor nyitott meg, tartalmas és formailag is igen szép beszédben számolva be az elmúlt esztendő

kiemelkedő eseményeiről. Nagy gonddal felsorolt minden említésre méltót, megemlékezett mindenki érdeméről — csak egyről hallgatott gondosan: önmagának példaadó s nagyértékű munkásságáról, melyet legfelső helyen is elismertek azzal, hogy rektori munkája befejeztével a Kormányzó úr a II-od osztályú érdemkereszttel, e nagy és diszes kitüntetéssel díszítette fel. Verzár mint európai híru tudós méltó büszkesége egyházunknak, melynek egyébként buzgó presbitere.

Azután Darkó Jenő, az új rektor tartotta meg székfoglaló értekezését Széchenyi István görög tanulmányait. Darkó a régi debreceniek közül való. Húsz évvel ezelőtt lett a kollégium tanára a bölcsészeti fakultás classica philologiai tanszékén. Tudományos nagy érdemeit a Magyar Tudományos Akadémia is méltatta, mikor tagjai sorába iktatta s mint a bizantologusok egyik legkiválóbbika ép az elmúlt évben részesült nagy kitüntetésben a belgrádi világ-konferencián tartott nagyértékű felolvasásáért. Munkásságát a komoly és mély tudományosság mellett erős nemzet érzés jellemzi s ennek adta bizonyosságát nagyértékű rektori székfoglalója is.

Végül Rugonfalvi Kiss István — aki ugyancsak a kollégiumból lépett az egyetemre — bölcsészeti kari dékán, jeles historikusunk mondott buzdító beszédet az ifjúsághoz s ezzel az egyetem tanéve, mely valóságban már szeptember 17-én megkezdődött, hivatalosan is megnyitott.

Az egyetemi évmeinyitón megjelent dr. Bal-tazár Dezső püspök is és képviseltette magát a kultuszminiszter Magyar Zoltán miniszteri tanácsossal.

Közélet

Szemle és Figyelő.

Budapesten, a Sylvester-nyomda kiadásában új egyházi lap indult meg, Református Figyelő címmel, Viktor János, Muraközy Gyula és Bereczky Albert szerkesztésében. Az eddig megjelent két szám gazdag tartalmú, változatos és építő. A szerkesztők személye garancia arra, hogy ilyen, sőt ilyenebb lesz ezentúl is.

A magunk részéről örömmel üdvözlünk minden olyan vállalkozást, mely egyházunk javát célozza. Annál inkább ezt, mert hiszen a szerkesztők nemcsak kiváló egyéniségek, de személy szerint is jó barátaink. Azt, ha a lap iránya esetleg a miéptől különbözik, nem tartjuk bajnak, hiszen a különböző szellemi irányok becsületes versenye csak javára válhatik a köznek. Mi ugyan nem abban látjuk egyházunk és általában a reformátusság legnagyobb szükségét, hogy nem volna elég egyházi lapunk. Sőt. Azt tartjuk, hogy az erők egyesítésére volna inkább szükség. De hát lehet, hogy mi tévedünk s a Református Figyelő is az erők összefogását tüzi programjául. Nincs tehát semmi okunk arra, hogy új laptestvérünket bizalmatlanul fogadjuk.

Mégis bizonyos aggodalommal nézünk az új vállalkozás elé. Azt látjuk ugyanis, hogy másik Budapesten megjelenő és széles körben elterjedt laptársunk, a Sebestyén Jenő Kálvinista Szemléje, úgy tekinti az új lapot, mint ellene irányulót. Nem látunk a kulisszák mögé és nem tudjuk, hogy ennek pusztán elvi oka van-e. Ha csak az elvek különbözősége miatt szól így a Kálvinista Szemle, akkor — gondolatunk szerint — nincsen igazsága. Hadd legyen minden elvnek maga organuma s győzzön a jobb. De ha személyi ellentétek is játszanak szerepet akár az új lap alapításában, akár a kedvezőtlen fogadtatásban: akkor már baj van. Ez olyan torzsalkodásoknak lehet előidézője, ami csak ügyünk kárára válhatik.

Mégis azt reméljük, az előbbi eset áll. S így is óhajtjuk. — Mert inkább a nekünk egyébként rokonszenves és előttünk nagyra értékelt munkát teljesítő Kálvinista Szemlének ne legyen ez esetben helyes állásfoglalása, mint hogy belső harcok induljanak a református egyházban s éppen ugyanazon egyházkerület kebelében. Semmiképen sem alkalmasok a mostani idők arra, hogy egymás ellen fenjük a kardjainkat.

Sebestyén Jenő és lapja olyan becses szolgálatokat tett a református egyháznak és az öntudatos kálvinizmusnak, hogy egyenest ellene irányuló akciót csak károsnak tudnánk tartani. — Viszont Viktor Jánosék is olyan buzgó és hű munkások, hogy sem erőszakolt ellentétek felkeltését róluk nem hihetjük, sem erőszakolt elnyomatásukat nem nézhetnők jó szemmel.

K. B.

Különfélék

A debreceni református lelkésztestület szeptember hó 24-én gyűlést tartott a református egyház tanácstermében. Uray Sándor moderátor elnökle alatt. A gyűlésen dr. Révész Imre lelkész ismertette a belmissziói törvényjavaslatot. Több hozzászólás után kimondta a testület, hogy csatlakozik Kiss Ferenc egyetemi tanár bírálatához, amely a „Reformáció“-ban jelent meg.

A protestantizmus védelmére alakult nemzetközi szövetség október hó 17-én Debrecenben fog ülésezni. Az ünnepélyes ülés este 6 órakor lesz a Nagytemplomban, ahol dr. Baltazar Dezső püspök megnyitója után a protestáns „Igen!“-ről, a protestáns „Nem!“-ről és a protestáns „Mégis!“-ről fognak előadást tartani L. Wollmer lundin és dr. Fahrenharst berlini lelkészek.

A szatmári református főgimnázium rendkívül szomorú helyzetbe jutott. Ezt a több mint 300 éves főiskolát a román iskolai hatóság három osztályú gimnáziummá fokozta le és elrendelte, hogy az iskolában csupán az I., II., III., alsó osztály nyilthatik meg.

A poklostelki református gyülekezet szeptember hó 9-én avattatta fel a háborúba elvitt nagy harangja helyébe közadakozásból vásárolt új harangját.

A Csapó uccai református egyházrész ünnepélyes alakulása. A debreceni református egyházrészek közül legelőször a Csapó uccai kezdte meg szervezkedését vasárnap délután a Nagytemplomban tartott istentisztelettel, melyre az egyházrész hívei személyre szóló meghívást kaptak. A meghívottak közül több mint 500 család írásban közölte dr. Révész Imrével, az egyházrész vezető lelkészével, hogy a meghívásra meg fog jelenni. Csakugyan hatalmas közönség töltötte be a Nagytemplomot az ünnepélyes alkalomra. Dr. Révész Imre lelkész prédikáció keretében ajánlotta az egyházrész célját a hívek figyelmébe. Nemcsak kőből kell építeni templomot, hanem a lelkekből kell felépíteni Isten igazi templomát. Dr. Juhász Nagy Sándor egyházi főjegyző a presbyterium nevében buzdító beszédet intézett a hívekhez. Végül dr. Balla Bertalan, az egyházrész gondnoka tartott lelkes beszédet, melyben rámutatott az egyházrész szervezkedés nagy fontosságára.

Bibliavasárnap volt szeptember 30-án az összes debreceni templomokban. Az önkéntes adományok és a perselypénzek a Biblia kiadásának és terjesztésének alapjára fordítottak.

Faragó János pápai református főgimnáziumi igazgatót, c. főigazgatót a vallás- és közoktatásügyi miniszter 38 évi tanári szolgálat után nyugalomba helyezte. A dunántúli egyházkerület megbízta a folyó iskolai évben az igazgatói teendők végzésével, egyszersmind felkérte az egyházkerületi középiskolai felügyelői teendők ellátására.

A debreceni Bethlen Gábor-Kör szeptember hó 25-én tartotta alakuló közgyűlését dr. Lencz Géza felügyelőtanár elnökle alatt. A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel Tomay Dezső segédlelkészt választotta meg a Kör elnökévé.

Iskolaavató Köröstarcsán. Bensőséges helyi jellegű ünnepély keretében szept. hó 9-én adta át rendeltetésének a köröstarcsai egyház újonnan épített hatalmas és modern központi iskoláját. A néhai Szabó János elhunytával megüresedett lelkészi állás 1926-ban Arany Gusztáv szerb uralom alól menekült lelkésszel töltetett be, kinek első teendője volt az elavult, egészségtelen és célszerűtlen helyiségekben, a község 4 különböző helyén szétszórta iskolák kiemelésére, központosítására. A kerület nagyszámú képviselőjével: Temesváry Imrével karöltve 42.000 P államsegélyt eszközölt ki egy teljesen, a kor színvonalán álló központi iskola felépítéséhez. Az új központi iskola a templommal szemben, 6 tanteremmel, 3 tanítói, 1 iskolaszolgái lakást és az egyház gazdasági hivatalát, a presbyterium tanácstermét, 17 méter hosszú gyülekezeti termet, a nőegylet részére még egy külön termet magában foglaló, 76 méter hosszú homlokzattal bíró emeletes palota, vízvezetékekkel és villanyvilágítással ellátva. Disze és díszkedése nemcsak Köröstarcsának, hanem az egész békésháti nagy egyházmegyének, melynek ma ez az iskola a legújabb kor vívmányaival felszerelt, legelőkeltebb iskolája. A felavatási ünnepély a templomban kezdődött, hol Harsányi Pál esperes látta el a szószéki szent

szolgálatot, a nála megszokott megrázó erővel, utánna pedig az új iskolában levő pompás tanácsterembe vonult a presbiterium, a község előjárósága és a helyi egyesületek küldöttsége diszközgyűlésre, melyen a lelkész olvasta fel az iskolaépítés történetét, utánna pedig esperes úr méltatta Arany Gusztáv lelkésznek az iskolaépítés körül szerzett elévülhetetlen érdemeit, dr. Temesváry Imre orsz. képviselő szintén a lelkész hatalmas tevékenységét és a lelkész intencióit megértő presbiteriumnak magas színvonalát mutatta fel követendő példaképpen az iskolát fentartó összes közületek számára. A meleg, bensőséges helyi ünnepélyt a gyülekezeti teremben a nőegylet által rendezett kedves közebéd követte, melyen szintén számos, meleg felköszöntő hangzott el, míg este ugyancsak a gyülekezeti terem szinpadáról a község előadó művészete mutatkozott be az újonnan alakult református vegyeskarral, vonósnégyessel együtt, pompás szavatokkal és egy kis egyfelvonásos színművel, a meglepetés és elismerés kitörő tapsaitól kísérve és a terem felszerelési költségeire szép összeget eredményezve. *Rébék Pál, igazgató-tanító.*

Ravasz László levele a „Református Ifjú” szerzőjéhez. Országszerte nagy örömmel üdvözltek a Református Ifjú című könyv megjelenését s alább közöljük dr. Ravasz László püspök érdekes levelét, amit a könyv szerzőjéhez intézett: „Nagy-tiszteletű Szalonnás János ref. lelkész úrnak, Fadd. Kedves Barátom! Nekem a posta minden nap szokott hozni 2—3 művet, amelyeket rendszeren nem tudok elolvasni és arra kell szorítkoznom, hogy egy stereotyp válasszal közölve köszönjem meg a könyv megküldésében rejlő figyelmet. Így tettem a te könyveddel is. De tegnap délután elkezdtem olvasgatni könyvedet és nem tettem le addig, míg végig nem mentem rajta. Rendkívül meglepott könyved praktikus volta, tartalmának gazdag, építő ereje és teljessége. Nagy örömmre szolgál, hogy ez a könyv megjelent. Isten áldását kívánom Read és meleg kézszerítással köszöntelek: Ravasz László s. k. püspök.”

Az abatóji református tanítóegyesület évi rendes közgyűlését október hó 3-án tartotta Szikszón.

A osetényi kis gyülekezet október hó 7-én tartja harangavató ünnepélyét.

A makói református Nőegylet szeptember hó 30-án szeretetvendégséget tartott.

A tiszapéterfalvai református egyház szeptember hó 30-án tartotta új külsőbe öltöztetett temploma és a háborúba elvitt harangja helyett közadakozásból szerzett új harangja avató ünnepélyét.

A beregi református egyházmegye az elhalálozás folytán megüresedett lelkészi-főjegyzői állásra Rácz Miklós badolói lelkészt választotta meg.

A Dunamelléki Református Egyházkerület november hó 10-én tartja rendes közgyűlését Budapesten

Új KIE titkár. 1915 óta, amikor Baráth József gerjéni lelkész végezte a budapesti Keresztyén Ifjúsági Egyesület titkári munkáját, önkéntes munkások dolgoztak az egyesületben, csak a rendelkezésükre álló szabadidőt használva fel. Annál nagyobb jelentőségű most az a tény, hogy Pógyor István személyében teljes munkaidővel dolgozó titkárt állítottak e fontos munkamezőre. Pógyor István középiskolai érettségije után KIE titkári képesítését Németországban szerezte s minden remény megvan reá, hogy jó munkát fog végezni e legrégebb magyar belmissziói egyesület szolgálatában.

A Keresztyén Család képes naptárának előkészítő munkái javában folynak. A naptárban református egyházi életünk és az irodalmi élet legkiválóbbjai fognak közölni cikkeket, elbeszéléseket és verseket. Egész éven át kitartó hű barátja és kincses háza ez a naptár minden családnak. A bolti ára 1.60 pengő. A Keresztyén Család előfizetői féláron 80 fillérért kapják, 16 fillér portó ellenében.

Lelkészwálasztás. Pittsburg mellett levő leeburgi magyar református egyház Fazekas Lajos hitoktatót, volt adászteveli lelkészt hívta meg lelkészének.

Vitézzé avatás. Csia Lajos budapesti hitoktatót a Vitézi Szék vitézzé avatta.

A tiszáninneri egyházkerület közgyűlése október hó 23-án lesz Miskolcon.

A kispesti Wekerle-telepi református templom elkészült, felavatása október második felében lesz.

Tanulmányút Bécsbe, diákok részére. Október 31-én reggel 8 órakor indul Budapestről tanulmányút Bécsbe 16 évesnél idősebb diákok részére. Részvételi díj 32.— pengő, melyben az útiköltség Budapestről—Budapestig, az osztrák vizum díja, szállás és naponként háromszori étkezés foglaltatik bent. Visszaérkezés Budapestre november 4-én este. Jelentkezni október 20-ig kell a magyar útlevél és 10.— pengő beküldésével. A fennmaradó 22.— pengő az induláskor fizetendő. Minden résztvevőnek még 4.— pengőt kell villamosköltségekre és belépő díjakra számítani. Jelentkezzen e címen: Magyar Református diákok Soli Deo Gloria Szövetsége, Budapest, IX., Kalvin-tér 7. II. 15.

Harangavató Sárretudvarin. Lélekemelő ünnepély keretében avatta fel a sárretudvari egyház Varga Ferenc és neje Kóti Eszter által adományozott harmadik új harangját. A harangot Nagy Ferenc az egyházközség lelkésze áldotta meg. A délelőtti istentiszteleten Kozma Zsigmond biharnagybajomi lelkész imádkozott, Nagy Márton szerepi lelkész bibliát olvasott. Csikesz Sándor egyetemi tanár hirdette Isten igéjét. Délután vallásos-ünnepély volt, a melyen dr. Erdős Károly theol. képzőintézeti igazgató tartott előadást és Nagy Márton lelkész imádkozott. Mindkét alkalommal közreműködött a Ref. Ennekar is Vida György igazgató vezetésével. Tözsér Ilona leányegyleti tag Nagy Ferenc lelkész harangavató költeményét szavalta. Délben a vendégek tiszteletére közebéd volt. A harang kétezer pengő értékű, Szlezák László öntötte.

A budapesti református teológiai akadémia megnyitó ünnepe. Szombaton szeptember 22-én délelőtt folyt le Klebelsberg Kunó gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter jelenlétében. Az ünnepet a „Jövel Szentlélek Úristen...” éneklése vezette be, majd a lelépő igazgató, Kováts J. István dr. imádkozott és Bibliát olvasott.

Ezután az új igazgató, Sebestyén Jenő mondott megnyitó beszédet, amelynek tárgya ez volt: Neonacionalizmus és kálvinizmus. Többi között ezeket mondotta:

A neonacionalizmus kérdésének, ennek az új ideológiának a magyar nemzeti köztudatba való bevitelét csak a legnagyobb örömmel és elismeréssel üdvözölheti minden magyar ember, minden szín és árnyalat, aki és amely ezen a földön még a történelmi eszmények alapján él és gondolkodik. A kultuszminiszter írásaiban és beszédeiben többször kifejezte, hogy általában nem ellensége a felekezeti iskoláknak, tiszteli az egyházak hatalmas kulturmunkáját ezen a téren is, az az elve, hogy „ne a meglévő felekezeti iskolákat államosítsák, hanem újakat csináljanak.” És a multa nézve is azt az igazságot állapítja meg, hogy „nem lett volna-e természetesebb eljárás új iskolákat létesíteni, mint a meglévőket államosítani?”

A resicai református gyülekezet közadakozásból épült iskoláját és imaházát szeptember hó 30-án avattatta fel.

A Kaposvárvidéki lelkészi kör 1928 október hó 5-én Kaposváron tartja őszi rendes értekezletét.

Szép adomány. Dr. Thury Zoltán közigazgatási bíró, abból az alkalomból, hogy a budai parochialis tanács tagjai közé behivatott, a budai egyházrész céljaira 500, a Nagypénteki Református Társaság árvaházának 250, a Budai Református Nőegyletnek 250 pengőt adományozott.

A Magyar Protestáns Nők Országos Szövetsége 1928 október hó folyamán tartja meg V. országos női-munka kiállítását. Központi iroda: Budapest, IV., Királyi P.-u. 9.

A Lágymányos—Kelenföldi Missziói Egyházrész szeptember hó 30-án tette le épülő temploma — Magyar Advent-templom — alapkövét. Az építési költség 250.000 pengő.

A nádasladyi református gyülekezet a háborúba elvitt harangjai helyett két új harangot szerzett be közadakozásból. A harangok felavatását Szücs József és Medgyasszay Vince esperesek végezték.

A dunántúli református egyházkerület közgyűlése teológiai és főiskolai igazgatóvá Pongrácz József pápai teológiai tanárt; főgimnáziumi igazgatóvá pedig Fejes Zsigmond pápai gimnáziumi tanárt választotta meg.

A kolozsvári református teológia 1927—28. évben végzett növendékei kimondották, hogy a teológiával és egymással való testvéri kapcsolatuk

ápolására és erősítésére egy havonta megjelenő levelező újságot létesítenek.

A berei református egyházközség megüresedett lelkészi állásába Tárca Gézát, kit egyhangú lelkesedéssel hívott meg a gyülekezet, a napokban iktatta be Havas Gyula esperes.

Nyugalomba vonuló lelkészek. A Lelkeszi Nyugdíjintézet Végrehajtó Bizottsága saját kérelmekre nyugdíjazta: Fejes Daniel jászkeséri, Szölösi Antal drávacsepelyi, Vitányi Bertalan cuni lelkészeket.

Az érendrédi református gyülekezet szeptember hó 23-án avattatta fel a háborúba elvitt harang helyett szerzett új harangját. Az Igét a lélekemelő ünnepségen Sulyok István püspök hirdette.

Postatakarékpénztári csekkszáma 143,916.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lapfőigazgató:
Dr. KUN BÉLA.

Hivatalos értesítés.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől
ad 2315—1928. szám.

Minden rendű és rangú tanintézet igazgatóinak.

Az oktató filmelőadások kötelezővételének ügyét az őszi egyházkerületi közgyűlésünk fogja tárgyalni. Mivel azonban úgy a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr, mint a magyar—holland kultúrgazdasági társaság hajlandó az egyetemes konvent folyó évi 230. sz. határozatában foglalt feltételeinek eleget tenni s az idevonatkozó belügyministeri megfelelő intézkedés is remélhető, felhívom az összes tanintézet igazgatóit, hogy a Hivatalos Közlöny folyó évi június hó 15-ik számában megjelent 37.547 és 26.789. sz. miniszteri rendeletnek megfelelően rendezkedjenek be.

Debrecen, 1928. évi szeptember hó 27.

Baltazár Dezső,
püspök.

2978—1928. szám.

Körlevél.

Nagytiszteletű Esperes úr!

A m. kir. kereskedelemügyi Miniszter úr megbízásából és fenhatósága alatt az ország kereskedelmi és iparkamarái, az összes magyar kereskedelmi, ipari és mezőgazdasági érdekképviseletek bevonásával és a m. kir. kormány összes ágazatainak segítő közreműködése mellett, a magyar termelés fokozottabb pártolása érdekében, folyó évi november 3-tól 11-ig „Magyar Hét”-et rendeznek.

A „Magyar Hét” közvetlen célja a magyar ipari és mezőgazdasági termelés fokozottabb fogyasztását a belföldi piacokon előmozdítani, rész-

FEST, MOS, TISZTIT KONCZ

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosó nagyzeme
Fióküzletek: Piac-utca 13. (Bikával szemben)
és Szent-Anna-utca 2. szám alatt.

Péterfia-u. 30.

ben a gazdasági patriotizmus, részben pedig a társadalmi lelkiismeret felébresztése által. Közvetett célja: a nagyarányú munkanélküliségen enyhíteni, valamint a külkereskedelmi mérleg folyton fokozódó passzivitását csökkenteni.

A rendezőség e mozgalomba a magyar társadalom lehetőleg minden tényezőjét igyekszik bevonni.

Ez a nagy nemzeti érdek az, melyre való hivatkozással kérem Esperes urat, hogy a rendelkezésre álló lehetőségek szerint méltóztassék a böles vezetése alatt álló egyházmegyében odahatni, miszerint a honi termelés pártolásának jelentősége, szükségessége és az attól várható eredmények a lelkészek, tanítók útján minél szélesebb körben ismertekké váljanak és ezáltal Csonka-Magyarország és lakossága ma annyira súlyosan reá nehezedő terhektől tervszerűen és fokozatosan mentesíthető legyen.

Atyafiságos szeretettel,
Debrecen 1928 szeptember 27.

Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázat.

A földesi református egyház pályázatot hirdet két tanítói állásra.

Fizetés: államsegéllyel törvényszerű. Egyik állásnál lakás, kerttel, másikkal a törvényes lakbér. Pályázhatnak okleveles férfitanítók. B. listások előnyben részesülnek, ha az alantírt körülményeknek megfelelnek.

Kötelesség: a presbiterium által meghatározott osztály vagy osztályoknak tanterv szerinti tanítása. Szükség esetén lelkész és kántor helyettesítése. Továbbá belmissziói munkában segédkezés. Vasárnapi iskolavezetés. Tűzoltó-egyletnél — ha szükséges — tisztséget vállalni. Az iparos iskolánál rajzot, közismereti tárgyakat tanítani, leventéket oktatni. Iparos iskolai tanításért és leventeoktatásért a községtől külön díjaztatik.

Csak azon pályázók remélhetik az állás elnyerését, kik leventeoktatási és rajztanítási képességüket bizonyítvánnyal és működési bizonyítvánnyal tudják igazolni, ezért a pályázati kérvény orvosi bizonyítványon, oklevélmásolaton, tanítói működési bizonyítványon kívül ezekkel is felszerelendő.

Válaszbélyeg melléklendő. Az állás megválasztás után azonnal elfoglalandó.

Pályázati határidő október 24.

Kiss Sándor,
ref. lelkész,
iskolaszéki elnök.

Pályázati hirdetés.

A győrteleki (szatmármegyei) református egyházban lemondás folytán orgonista-kántortanítói állás üresedett meg. Javadalma: 19¹/₂ kat. hold

szántóföld, 18 mm. kétszeres búza, 3 mm. búza pénz helyett, 3¹/₂ öl kemény tűzifa, stóia, államsegély. Kötelességek: III—VI. vegyes osztály tanítása, orgonista-kántori teendők végzése, presbiteri jegyzőkönyvvezetése, adónaplók kezelése, óvodai teendőkben segédkezés, egyházi énekvezetés, belmissziói munkában, levente oktatásban tevékeny részvétel, lelkész akadályoztatása esetén a kanonikus órákon helyettesítés, ismétlőiskolai vállaltatás szeptember 1-től január 30-ig, gazdasági ismétlőiskola vezetése. Mindennemű adót fizetni tartozik. Lakás villanyfölszerelése megváltandó. Kommun alatti viselkedés igazolandó. Választás október 28-án. Ének- és zenepórába október 14. és 21-én, saját költségükön jelenjenek meg. Kérvények a lelkészi hivatalhoz küldendők.

Ref. Iskolaszék.

Pályázat

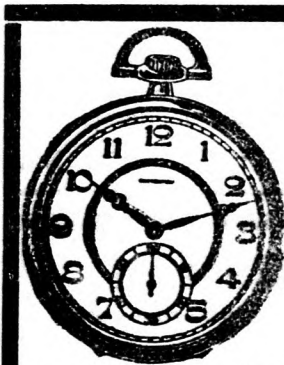
tanítónői állásra a kisujszállási református iskolánál. Fizetés a törvény megállapítása szerint. Beosztás az iskolaszék joga. Pályázó kérvényéhez melléklendő: 1. születési anyakönyvi kivonat. 2. Oklevél. 3. Esetleg működési bizonyítvány. 4. Bizonyítvány vasárnapi iskolai működésről. 5. Válaszbélyeg. Pályázati határidő e hirdetés megjelenésétől számított 10 nap. Amennyiben B) listás, vagy nyugdíjas tanítók pályáznak, kötelesek hiteles okmányokkal igazolni, hogy fegyelmi büntetve nem voltak.

Kérvények református iskolaszéki elnökhöz intézendők.

A potneházi református egyház presbiteriuma pályázatot hirdet a megüresedett kántor-tanítói állásra. Javadalom: 1. Lakás, kert természetben. 2. 15 kat. hold föld haszonélvezete, melynek adóját javadalmas fizeti. 3. Cirka 8 q rozs párbér. 4. Államsegély:

Kötelessége: I—VI. osztályok és kántori teendők végzése. Kérvények 1928 október 20-ig küldendők be. Állás azonnal elfoglalandó.

Református Iskolaszék.

Debreczeni István

órásmeister
Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órák
raktára.

Az 1926. évi debreceni
iparkiallításon díszoklevéllel, a budapesti
és székesfehérvári orsz. kiállításon arany-
éremmel kitüntetve.

KUN JÓZSEF késműves és műköszörűs Debrecen, Széchenyi-utca 1. sz.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

*

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányu zománc-edények,
zsir-bödönök, dísznőző-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15—48.

**Magyarország
aranykoszorús mestere.****Szlezák László**harang- és ércöntőde, harangfelszerelés és
haranglábgyár

Budapest, VI., Frangepán-u. 77. sz.

TELEFON: LIPÓT 913-53.

Az 1900. évi párisi világiállításon díszoklevéllel,
1921. és 1923. évi vasipari kiállításon arany-
éremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tár-
laton kormány díszoklevéllel, 1927. és 1928. évi
budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombat-
helyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve.Számos egyházi elismerőlevél!
Költségvetéssel díjmentesen szolgál!
Előnyös fizetési feltételek!**SZÁNTÓ JÓZSEF**

papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó-cég

Hódmezővásárhely, Fő-tér (saját ház).

Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
Éremkitüntetések különböző kiállításokról.

Legcélsezerűbb ajándék lelkesz urak részére a palást.

Schuller Sámuel

szobafestő, mázoló és tapétázó mester

Debrecen, Simonffy u. 25. Telefon 806.

Templomfestést vállal.

Költségvetés díjtalan.

Szép és jó munkáért ezüst éremmel kitüntetve.

**„MÉLIUSZ“ könyvkereskedés
mű- és tanszerosztálya**

ajánlja alant felsorolt tanszereit és iskolacikkeit.

- Angyalos magyar címer ovális alakú vaslemezen,
55 × 65 cm. nagyságban, előírás szerinti felirással 17.—
- Angyalos magyar címer hajlítható papírlemezre fel-
vonva és akasztókarikákkal ellátva, kis alak 240
- Ugyanaz nagy alak 320
- Bittenbinder—Grenczer: Métermértékek szemléltető
táblája hozzávaló utasítással (Hossz, terület,
súly, űrmértékek) felvonatlanul 3.—
- Vászonra vonva és lécekkal ellátva 13.—
- Bopp—Gönczy: Természettani ábrák (8 színes kép)
75 × 58 cm es táblák (Tizedes mérleg, darugép és
csigasorok, emelőgépek, csavarsajtó, másodperc-
inga, koloncós óra) 6.—
- Bopp—Gönczy: Földrajzi fa iképek (2 kép 63—95 cm.
méretben) színes nyomással, I—II. együttesen 6.—
- Allattérképek az öt világrész összes létező álla-
taival I-től VI-ig, felvonatlanul 70.—
- Ugyanaz vászonra húzva és lécekkal ellátva 120.—
- Gönczy—Urhegyi: Mozgatható írott betűk kis és nagy
nyomatott betűk, kis 240
- és nagy 240
- Gönczy—Urhegyi: Fali olvasótáblák írott- és nyoma-
tott betűk olvasásának tanításához 70—100 cm.
méretben 8.—
- Gönczy—Urhegyi: Szépirási falitáblák. A m. kir. vallás-
és közoktatásügyi miniszterium megbízásából
szerkesztette: Kovács A. 3 tábla 63 × 95 cm.
méretben, tokban, szegélyezve, lécekkal. 1. nagy-
betűk, 2. kisbetűk és számok, 3. betűkapcsolási
példák I—III. 12.—
- Történelmi falikép. 20 kép, (63 × 95 cm.) többszínű
nyomással, a sorozat ára 52.—
- Az Országos Falu- és Stefánia-Szövetség által kibocsáj-
tott szemléltető képsorozat áll 72 drb. képből 44.—
- Orosz számológép keményfa karikákkal, védőlappal,
1 és fél méter magas 36.—
- Nemzeti zászló 2 méter hosszú, 1 méter széles, rúd-
dal, címerrel ellátva, valódi merinói gvapjú 26.—
- „Mi maradt nekünk“ szemléltető képsorozat áll 21 drb.
képből kemény deklire felkaszírozva 36.—
- Horthy Miklós kormányzó úr fényképe 48 × 34 cm.
nagyságban, berámázva 18.—
- Földrajzi alapfogalmak, szemléltető kép vászonra vonva
és lécekkal ellátva 15.—
- Meinhold az öt emberfaj szemléltető képe kemény
dekli lemezre felvonva, szegélyezve és akasztó-
karikákkal ellátva 7.—
- Meinhold: Összes állatképei szemléltető oktatás cél-
jaira, kemény deklilemezre felvonva darabonként 7.—
- Schreiber-féle szemléltető képek, megrendelés szerint
dekli lemezre felvonva és akasztókarikákkal el-
látva, darabonként 8.—
- Gönczy—Jéger—Hoffmann: A mezői gazdaságra hasz-
nos, valamint kártékony állatok I—VI. kemény
dekli lemezre felvonva és akasztókarikákkal el-
látva, darabonként 7.—
- Iskolai tábla egyik oldala kockás, a másik vonalas
(120 × 150 cm. nagyságban) 50.—
- Hozzávaló állvány 24.—
- Iskolai felszerelési osztályuk rendel bárhol hirdetett könyvet,
zeneművet és iskolai oktatás céljára alkalmas tanszerfelsze-
rélést stb.

Kívánatra készséggel ad díjmentes árajánlatot a

Debrecen sz. kir. város és a
Tiszántúli Református Egyházkerület**„MÉLIUSZ“**könyvkereskedése, könyvkiadóhivatala,
papir- és írószerkereskedésében

DEBRECEN, FERENC JÓZSEF-ÚT 26.

Telefonszám: 270.